

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50 *
<i>Helyben na. noz. árdva:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt -- kr.
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 23.

Az első vér.

Egy hét választ még el bennünket az aratás megkezdésétől és Biharmegyének egyik közeli helységéből Ugráról azt a megdöbbentő hírt veszszük, hogy kitört az első munkás zavargás, melynek két áldozata is van, kik a Biharmegyei köz-kórház egyik betegszobájában szenvednek a csendőr-szuronyok okozta sebekből, — egyik valószínűleg bele is hal.

Tudósítónk az alábbiakban számol be a véres kimeneteli esemény részleteiről. De nagyon jól tudjuk, hogy az egész ország izgatottságban van. A gazdák és a munkások egyformán aggódva várják Péter és Pál napját. A kormány messze menő intézkedéseket tett a rettegett veszedelem meggátlására. Nem akarjuk azért tulságosan kiszinezni a dolgot, nem is akarunk belőle távol fekvő következtetéseket vonni, de kell, hogy az intéző körök meghallják ezt a figyelmeztetést és sürgősen segítsenek a bajokon.

Csak néhány napja méltattuk e helyen azon intézkedéseket, melyeket a kormány az aratási sztrájk meghiusítására tett. Dicsérrel emeltük ki, hogy ezen intézkedések messze túl mennek az eddigi csendőr-szuronyokra épített rendszeren és ime az első előforduló bajnál nyomát sem látjuk a kidicsért intézkedéseknek.

A belügyminiszter szabadságot adott a szolgabíráknak, hogy mindjárt a zavargások színhelyén intézhessék el a felmerülő bajokat. Elrendelte azt is, hogy fel kell világosítani a népet, hogy saját érdekeit könnyelműen ne kockáztassa.

A hozzánk érkezett tudósítás mit sem szól arról, vajjon meg lett-e kísértve ez esetben a bajnak ilyen módon való orvoslása. Feltesszük, hogy az illetők részéről nem történt kötelesség mulasztás. De mivel itt nem demagógok által felizgatott szocialista tömegekről van szó, hanem egyszerű, jámbor román munkásokról, kikhez nem jutott még el a féktelen izgatók szava, azt kell hinnünk, hogy nem a békülékenység szellemében történt a kísérlet, hanem a terrorizmus és gorombaság megszokott eszközeivel.

Nagyhangú irók és szónokok nem győzik eléggé elítélni azt a bánásmódot, amelyben a nép a jobbagység korában részesült. Mi sem dicsérjük. De sajnos, hogy a jobbagység megszűnésével ez a bánásmód nem szűnt meg teljesen. Akárhány helyen egy jó szót sem hall a nép az ő elüljárótól, akiket ő fizet. Borsózik a háta, ha a szolgabíró vagy jegyző előtt meg kell jelennie.

A másik tanulság az, amit a belügyminiszter is hangoztat, hogy a munkaadók több méltányosságot tanúsítsanak munkásaik iránt. Nincs módunkban alaposan

ismerni a jelen szomorú eseménynek minden részletét, — nem mondhatunk azért ítéletet a dologban, nem is a mi dolgunk; ha felgyógyul az egyik áldozat (a másik bajosan fog felgyógyulni) megkezdődik a kihallgatás s majd hoz ítéletet az illetékes bíróság. A bérlő megtartotta a szerződés feltételeit — hisszük, ez lesz az ítélet. De az igazságosság szigorú követeléseinek kívül vannak követelése a méltányosságnak is, — és éppen ezeket szokták szem elől téveszteni a munkaadók.

Nem mondjuk, hogy a munkásnak minden követelését teljesíteni kell. A folytonos izgatás nagyon is megnövesztette az ő igényeket. De szomorú tapasztalatok bizonyítják, hogy a munkaadók méltánytalansága nagyon sokkal hozzájárult a szociális bajok növeléséhez.

Munkás és munkaadó egymásra vannak utalva, ma pedig ellenségek gyanánt állanak egymással szemközt. Kölcsönös jóakarát és méltányosságot nélkül ez az ellenséges viszony napról-napra mérge-sedni fog és mérhetetlen károkat hoz a gazdára, munkásra és a közjóra egyaránt.

Véres aratás.

— Összekaszabolt arató munkások. —

A kormány rizsma számra fogyasztatja a papirost a mezei munkás mezgalmak meggátlására, a fenyegető munkás strájk elhárítására irányuló rendeletekkel. A magyar alföldön szaporították a katonaságot, megerősítették a csendőrséget; aratókul készen áll a katonaság s ha szükség lesz rá, még a fogházak lakóinak egy részét is kiviszik a rengő kalászközé, aratásra.

Biharmegyében, a Békéssel határos pár községben van eddig nyoma a paraszt szocializmusnak, a többi községekben nyugodt a nép s várja az időt, mikor fíradhatatlan munkássággal betakaríthatja a föld terményét.

És mégis Biharmegyében folyt az *első vér*, a mely az arató munkások és csendőrség közötti összeütközés szomorú következménye.

Pár évvel ezelőtt szintén Biharmegyében, a Nagy-Harsányhoz tartozó Tamási-pusztán véres kimeneteli munkás zavargás volt, a mely emberáldozatot is követelt. A vizsgálat és a törvényszéki végtárgyalás akkor bebizonyította, hogy a szegény munkás népet nem a szocializmus, hanem az éhség hajtotta a csendőrgolyók elé. Az *ispán ur gondosságából* kaptak a szegény aratók húst, de kenyeret és sőt nem, sőt még a kutat is belakatolták előttük.

A mostani véres kimeneteli összeütközés Ugra község határában történt s *két ember halálos sebekből borítva* a biharmegyei köz-kórházban fekszik *élet-halál között*.

Az esetről tudósítónk a következőket írja:

Összevagdalt emberek.

Kedden este a biharmegyei köz-kórház igazgatósága távirati értesítést kapott Ugra község elöljáróságától, hogy a kóti vonaton két súlyosan sebesült munkás érkezik Nagyváradra s kéri a vasut állomástól őket a köz-kórházba szállítani.

Dr. Fráter Imre igazgató-főorvos azonnal intézkedett s a két oláh embert beszállították a köz-kórházba s a 10. számú kórteremben helyezték el.

A két szerencsétlen ember iszonyuan megvan sebesítve. Mindkettőnek a koponyája van keresztül vágva karddal. A súlyosabban sebesült Valár Vaszali nagypataki, 45 éves, gör. keleti vallású nős oláh ember. A koponyája egészen keresztül van vágva az agyvelőig. A másik szegény ember Tose János nagypataki 38 éves, gör. keleti vallású, nős családos oláh munkás. A koponyája van karddal a fejtetőn leszelve.

Dr. Fráter Imre reggel mindkét súlyosan sebesültet megoperálta; Valár Vaszalinak kisedte a csont foszlányokat a fejéből s a másiknak is eltávolította a koponyájáról az összeroncsolt részeket.

A két súlyosan sérültet az apácák a leg gondosabb ápolásban részesítik, de a súlyosabban sérült aligha fog felgyógyulni.

A sebláz még egyik szerencsétlen embernél sem állott be.

A kórház igazgatósága azonnal jelentést tett a kir. ügyészségnek, s a sebesültek már ki is lettek hallgatva.

A sebesülteket Nagyváradra szállító emberek a szomorú kimeneteli esetet a következőkben beszélték el.

Öt hónapig nem kapnak fizetést.

Schwartz Ferencz birtokos, illetve bérlő az aratási és cséplési munkálatokra Biharmegye keleti részéről az u. n. Báródságról 22 oláh munkást szerződtetett és pedig öt hónapi munkára. A szerződést az ugrai jegyző készítette. A feltételek között kikötötték azt, hogy a munkások utólag kapják a fizetésüket.

A szerződés kötésekor akként lett megmagyarázva a munkások előtt, hogy fizetésüket havonként utólag kapják. De a szerződésben állítólag a »havonként« kivétel nem foglaltatik, hanem csak az egész öt hónap letelte után kapnak csak fizetést.

A munkások az első hónapban elég szorgalmasan dolgoztak s éppen semmi baj nem volt a munkások és gazdasági személyzet között.

Éhező családok.

Június 20-án telt le az első hónap. A munkások felszólaltak s hivatkozva a kötött szerződésre, követelték az első hónapra járó fizetésüket.

Ekkor azonban azt a rájuk nézve meglepő kijelentést nyerték, hogy a szerződés szerint csak az öt hónap letelte után kapják meg fizetésüket egyösszegben.

A szegény embereket egészen kétségbe ejtette ez a családás. A legtöbb földhöz ragadt, szegény családos ember s *családjukat otthon hagyták minden élelem nélkül s a nyomorban sínylődő asszonyok és gyermekek részére akarták keresményünket haza küldeni.* Ezért várták oly nehezen az első hónap elteltét.

Kértek, könyörögtek; hivatkoztak arra, hogy ilyen feltételeket nem is fogadtak volna el s csakis a havonta teljesítendő utólagos fizetésbe egyeztek bele.

Midőn látták, hogy kérelmeket, jogos követelésüket nem veszik figyelembe, *megtagadták a munkát.*

A »működő« csendőrök.

Erre az volt a válasz, hogy bezárták őket egy helyiségbe. Másnap kibocsátották s midőn ismételve nem akartak dolgozni, értesítették a birtokost a munkások magatartásáról s a mindenható szuronyhoz folyamodtak. Előhívták a csendőrséget.

Az elkeseredett munkások, érezvén igazságos követelésük jogos voltát, a csendőrökkel szemben ismételték, hogy éhező családjuknak szükségük van a pénzre s csakis havi utólagos fizetés mellett alkudtak ki, tehát addig nem dolgoznak, míg az első havi díjukat meg nem kapják.

Midőn látta a két csendőr, hogy a munkások nem akarnak dolgozni s még a hatalmas kakastollnak is ellenszegülni mernek, *megtámadták a szegény népet s ütleggel kényszerítették munkára.* Az így támadt dulakodásban majd minden embernek kijutott az ütlegekből s vér is folyt; a fentebb már említett két embernek Valár Lászlónak és Tose Jánosnak a *fejét a csendőrök keresztülvágták.*

Az iszonyu sérült munkások eszméletlenül rogytak össze.

A munkások közül négy elszökött s jelenleg még 16 van a pusztán.

Autonomiai mozgalmak az egyházmegyében.

Az autonomiai összeíró bizottság gyűlése.

Várad-olasziban autonomiai választók össze írására megválasztott bizottság tagjai tegnap d. u. 6 órakor gyűltek egybe, hol elnökül Dencs János cz. kanonok, esperesplébánost, jegyzőül pedig Böszörményi Géza és Pákh Emil biz. tagokat választották meg. Ezután a városrészt három kerületre osztották, melyben az össze írást Gábor János, Nozák Rudolf és Pákh Emil, a házakhoz elmenve fogják foganatosítani. Ezen gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Frankó Endre és Nozák Rudolf lettek kiküldve. Az össze írást f. hó 21-én kezdik meg a hercegprímás rendelete szerint.

Várad-ujvároson tegnap tartotta első ülését az össze írás megejtésére megválasztott bizottság. Elnökül Nemeskegy Andor, bizottsági jegyzőül Pálffy Béla lett megválasztva. A gyűlés három albizottságot küldött ki a kerületek szerint. Az I-ső bizottságba beosztattak Andriška, Janky és Nemeskegy kerületük lesz a Körös-utca körösbsprti oldala, az oldalon nyúló városrészzel és a külváros. A II. bizottságba Jelinek, Milibák és Pálffy, kerületük lesz a Kert utca jobb oldala (közpootból a temető felé menve) a kis piac jobb oldala, a Körös-utca baloldala, egészen a külvárosig. A III. bizottságba Kugler, Megó és Óó urak, kerületük lesz ősi pusztá, Váralja, kis és nagy piac, Kapuczinus, Zöldta és Kossuth utcákkal. Az összeírás megejtése után az ívek nyilvánosan ki lesznek téve s az esetleges reklamációk megejthetők lesznek.

Az összeírás 8 nap alatt okvetlenül megejtetik.

A váradi egyházmegyében folyó autonomiai választási előkészületekről legujabban a következő tudósításokat kaptunk:

Körös-Tarjánban az autonomiai helyi bizottságot szervező népgyűlést f. hó 20-án tartották meg Körös-Tarjánban. Délután 4 órakor a hitközség tagjai nagy számmal összegyűltek az iskolában, hol Badzey György plébános kimerítő magyarázata az autonomiáról a népet zajos lelkesedésre ragata. A szavazólajstromot összeállító ötös bizottságot következőleg alakították meg: összeírók: Badzey György plekános, Késző József, ifj. Horváth József, Stokker Balázs és id. Tem Jenő.

Tóttelen a hívek, oly szép számmal jelentek meg a júni 20-án délután tartott autonomiai szervező gyűlésre, hogy az iskola termet egészen megtöltötték. Vagaszky János plébános örömeinek adott kifejezést az érdeklődésért, azután visszapillantást vetett az autonomiai mozgalmakra, megmagyarázván első sorban az önkormányzat fogalmát. Végül felhívta a híveket az ötös bizottság választására, kik hivatva lesznek az összeírást teljesíteni és a választást vezetni. Megválasztottak: Vagaszky János lelkész, Grunner Győző tanító Száraz János, Janata József és Illés István.

Ezután lelkész a megjelenteknek szívére kötötte, hogy liberális jelszavak által ne hagyják magukat eltántorítani; hanem olyan egyénre adják szavazatukat, ki szívvvel lélekkel hű fia Krisztus anyaszentegyházának.

Ezzel az ülés véget ért.

A megyei kongrua bizottság ülése.

Nagyvárad június 23.

A lelkészi jövedelem bevallását felülvizsgáló központi bizottság tegnap délelőtt tartotta folytatólagos második ülését s vizsgálat alá vette a tótteleni és esatári lelkészek bevallását. Az egész bizottság együtt volt, Szunyogh Péter alispán, Wallner Ödön főügyész, Papp Miklós pénzügyigazgató Weiteershütz János főszolgabíró, Széchenyi Jenő kanonok, Dencs János cz. kanonok, Lopussny Gyula sz. József intézeti alkormányozó és az előadó. Minden tag tevékeny részt vett s mindenkinek volt szava a dologhoz. Ketten mégis leginkább kitűntek: a megyei hajdu az ő mély hallgatásával és a kir. pénzügyigazgató sok megjegyzésével. A kegyelmes kultuszminiszter ur meg lehet elégedve a pénzügyigazgató szereplésével, mert ez megmutatta, hogy ráér még a latin okiratokat is betűzni s egész apparatussal, kis kézi levéltárral jelent meg az ülésen, sőt előlegesen átfürkészvén árgus szemével a bevallásokat: észrevételeit már megfogalmazva tette az asztalra. Az más kérdés, hogy a pénzügyigazgató ur nem tartja-e pazarlónak a kultuszminisztert, ki ló-tartás czimén 63 frtot enged kiadásba helyezni a türelmes papiroson: a pénzügyigazgató ur egy csendes monologjában leszállította ez összeget kerek 50 frtra. Ennyiből ugyan egy komfortáblis lovat is bajosan lehet eltartani. A tótteleni lelkész 1263 frt. 93 kr. jövedelmét 408 frt teher levonása után a bizottság 855 frt 93 kraban állapított meg, de ez összegben benne van a szénatartás értéke is melyet két év óta minden évben el vitt a viz. Minthogy a bizottság ezt nem veheti figyelembe a lelkész föllebbezése fog talán a bevallás végösszegén változtatni, esetleg a pénzügyigazgató ur rendelkezni fog hogy a viz ne bántsa többé a szegény tótteleni pap szénáját.

A esatári lelkész 1578 frt 51 jövedelmét 352 frt 31 kr. igazolt kiadás terheli, s így tiszta jövedelme 1226 frt 20 krt. tesz. El lehet rá készülve, hogy adója szaporodni fog mint sokunké Váradon.

Általában véve, minthogy a középponti

bizottságnak január havában tartott első gyűlését június 23: tehát félév múlva követte a második ülés, s minthogy Isten kegyelméből már négy javadalom bevallást felülvizsgálták: a hátralévő negyven javadalommal éppen tíz év múlva lehet készen a bizottság, ha ily gyors egymás utánban ülésezik. Kár is volna sietni a munkával, mert a mai nemzedék bajosan fogja élvezni kongruarendezés áldásait.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 23.

Hoch Jánost hallgatni jöttek el a nők és már az ülés elején virágos szalmakalapoktól tarkállott a karzat.

Szalay Károlyt is érdeklődéssel hallgatták, de a karzat és a parlament igazában Hoch beszéde felé fordult.

A déli szünet után kezdett Hoch beszélni. Bevezetéképen elmondta, hogy a közvélemény csodálatos ösztönével megérezte a javaslat mögött rejlő veszedelmet, már pedig a közvélemény valamivel mindig okosabb, mint a legnagyobb lángész.

Majd a kifejlődött magas vitára hivatkozva, kijelentette, hogy az ellenzék kész a sajtószabadságot saját szellemével megvédeni, úgy a hogy Winkelried saját fődétlen mellével fogta fel a lándzsák szurásait.

Ezzel a poetikus bevezetéssel fogott a tulajdonképeni beszédébe. Mindkét fél — ugymond — a sajtószabadság nevében küzd. Kinek van igaza? Önöknek aligha, mert az önök okoskodása olyan Hombár Mihály-féle: mint mikor kirabolnak valakit aztán tovább eresztik: ne féljen, másodsor már nem fogják kirabolni.

Általános derűtség támadt erre a hasonlatára s innen kezdve Hoch elemében volt. Nyugodt, érczes hangja olykor szenvedélyessé vált s egy-egy konkluziója után viharos tapsban tört ki az ellenzék.

— Mondják meg hát ezek után, ki a liberális és reakzionárius, mi-e vagy önök?

Nagy hatással alkalmazta hasonlatait.

— A reakció mindig édes pilulákban adja be a népnek a keserű orvosságot, más-kép be nem veszi. Napoleon a szabadság szent nevében gyilkolta le az emberek ezreit, Alba az Isten vallás és lelkiismeret nevében pusztította ki Németalföldet. Önök is a sajtószabadság nevében akarják most a sajtószabadságot megnyirbálni.

Nagy tetszést aratott ez a mondása.

— A gondolati szabadságot nem az ember, hanem az Isten adta. Az emberi törvénynek ezt csak védelmezni szabad, de eltörölni soha.

Viharos tetszésben fejtegette, hogy Franciaországban az újságoknál van egy »Gerand. Ez az igénytelen férfiú, aki 100 frankot kapott azért, hogy nevét, mint a ki a közleményekért felelős, odabiggyeszti a lapra. Ha becsukják egy cikkért, kap a laptól 300 frankot. Nem jó dolga van a börtönben szegénynek, jobb mint a szabadban s gyakran mondja a szerkesztőnek:

— Uram, írjunk már valamit, mert 100 frankból nem lehet megélni. (Viharos derűtség.)

A képviselőház mai ülése délelőtt fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Nyegre László, gr. Teleky Sándor, Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Br. Bánffy Dezső, Erdély Sándor, Wlassics Gyula, Darányi Ignác.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök jelenti, hogy Szinay Gyula képviselő egészsége helyreállítása végett egy havi szabadságot kér.

Bemutatja Besztercze-Naszód és Krassó-Szörény vármegyék kérvényét az állami és törvényhatósági tisztviselők fizetésének rendezése tárgyában.

Wlassics Gyula közoktatási miniszter bemutatja a nyomtatványok köteles példányaira vonatkozó törvényjavaslatot. Kéri annak kinyomatását s az igazság- és közoktatásügyi bizottságokhoz való utasítását.

Schmidt Gyula a mentelmi bizottság előadója jelenti, hogy Gyurkovich György, Sima Ferencz, Papp Elek és Rakovszky István mentelmi jogának felfüggesztését kéri.

Következik a napirend: a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Szalay Károly: Ha érdekesebb szavakat használna beszédében, mint azt ő maga is szeretné, ennek két oka van: először el van telve a javaslat iránt való ellenszennvel, másodsor pedig édes anyanyelvünknek nem rendelkezik mindazon kifejezéseivel, mint például a baloldalon gróf Apponyi Albert és a tulsó oldalon báró Bánffy Dezső. (Zajos tetszés a baloldalon.) Szégyennek mondja, hogy Magyarország második ezredében ilyen törvényjavaslat felett kell az idejét vesztegetni a Háznak. Ez a javaslat nem más, mint a vad reakció szellemének megnyilatkozása és ez diadalra jutni nem fog sohasem. (Ugy van balfelől.) Azt hitte, hogy a szellem már régen elaludt, de most látja, hogy ismét kikelt a reakció virága, akárcsak a 30-as években. Fejérvary szavaival akar élni, amikor azt mondja, hogy a kormány nemcsak az ellenzéknek akart behégedülni, hanem az egész szabadságnak. (Helyeslés balról.) Ez a javaslat olyan, mint a villám a sötét éjszakában. De van ebben a javaslatban más is, mint a 16-ik szakasz, ami miatt nem fogadná el a javaslatot. (Halljuk, halljuk balfelől.) A törvény életbeléptetési ideje ugyanis nincs meghatározva, hanem rábizzák azt a kormányra. Ez tulságos bizalom a kormány iránt s ezt a tulságos bizalmat veszedelmesnek tartja. Ugy van a kormány előterjesztéseivel, hogy mondhatja neki a kormány, hogy ártatlan, de ő nem tudja, hogy az s a kormány minden működésében keresi a csalafintóságot.

Kubik Béla: Meg is találod!

Szalay Károly: Birálja a javaslat megoklását s kimutatja, hogy a miniszter nyomozó rendőrközegeket akar szervezni. Ebben látja a javaslat első csalafintóságát. Így csinálják Magyarországból a rendőrállamot. (Ugy van, ugy van balról.)

Hoch János: A történetből vett példakkal illusztrálja, hogy a reakciónárius eszméket mindig liberális czéger alatt vitték ideiglenes diadalra így tesz a miniszter is, a mikor a 48-as törvényeket korrigálni akarja. Pedig azoknak a törvényeknek alkotói nagy művészek voltak, ne iparkodjék azokat a miniszter korrigálni, hanem jusson eszébe Marsyat, a ki korrigálni akarta Appolló verseit s ezért őt az isten elevenen megnyuzta. (Derűtség taps.) A sajtó meg van elégedve az ő szabadságával, ne iparkodjék a miniszter még szabadabbá tenni! Sokkal tisztességesebb őszinteség volna részéről, ha nem veszi föl a sajtószabadság védőjének köntösét, hanem nyíltan kimondja: a sajtónak visszaesései vannak, azokat meg kell akadályozni és e törvényt erre alkalmasnak szükségesnek tartom! Akkor meg volna bennük a bátorság, így gyávaság van még a reakciónárius törekvésekben is! (Zajos éljenzés.)

A törvény kiveszi a rágalmozás eseteit az esküdtsek elől; ugyan tegye meg azt is, hogy a parlamenti rágalmozás eseteit is vegye ki az elnök és a Ház fegyelmi bizottságának hatásköre alól és utasítsa a rendes bíróságok elé! Hajdan a cenzurát hozták be a sajtó ellen s rábították a bürokratakra, hogy javítsa ki a zsenik gondolatait, mint a hogy a miniszter kijavítja a 48-as törvényhozók alkotásait! (Tap derűtség. A sajtó meg van elégedve a

48-as törvények szabadságával, ne akarja őt a miniszter ur még szabadabbá tenni. (Tetszés balról.) A sajtószabadságot, ezt kereskedelmi nyelven tisztességtelen versenynek hívják. (Tetszés balról.) Nem akarja ő a sajtót kivonni a büntetőjogi felelősség alól, de megkivánja részére azokat a szabadságokat, amelyeket a 48-iki törvények adtak neki. A sajtó beragyogta az egész világot fényével, de ezenkívül melegséget is árasztott, míg a reakció már a fizika törvényénél fogva is megfagyasztja a haladást. Mi a sajtószabadságot akarjuk, önök ezt korlátni óhajtják, mondják meg hát, hogy ki közöttünk a reakciónárius. (Zajos tetszés és taps balról.) A sajtó rohamosan fejlődik s ha e fejlődést a miniszter ur figyelemmel kísérené, úgy nem hozta volna be a 16-ik szakaszt.

Erdély Sándor: Rágalmazás.

Hoch János: Rágalmazás?

Erdély Sándor: Nem a képviselő urra mondtam, hanem a sajtóra.

Hoch János: Ha ez így van, vegye ki a miniszter ur a parlamenti rágalmozást is az elnöki felelősség alól és rendelje a sajtószabadságokhoz. (Zajos tetszés balról.) A hatalom a sajtó ellen már kezdettől fogva agitált, mert a sajtó egy időben milliók szívet gyujthatja lángra. A hatalom akkor felállította a cenzurát. A zsenit alárendelték a született bürokratának s ez a bürokrata vállalkozott, hogy kijavítja a 48-as törvények hibáit. (Zajos tetszés balról.) Kezdetben a preventív cenzurát állították föl, azután a represszív cenzurát. Ezek között nincs különbség; mert egyik a gyermek ellen tör, a másik már a szülő ellen, hogy ne szülhessen. Már akkor megsejtették, hogy az apró ölombetük fogják hirdetni a világszabadságot. (Ugy van balfelől.) Eleinte felakasztották, kivégezték az írókat, azután a könyvet égették el, most pedig a miniszter be akarja csukadni azt, aki írni merészel. (Ugy van balfelől.) Franciaországot hozza fel mintát, mint amelynek minden szabadság iránti mozgalma összefüggött a sajtószabadság védelmével. A sajtószabadság korlátozása kiirtja a sajtót, amint azt meglette Párisban, ahol csak négy lap jelent meg akkor amikor a sajtót felügyelet alá helyezték. A miniszter ur csak 1897-ben jutott el oda, ahol a francziák 1819-ben állottak, amikor a sajtószabadságot korlátozták. Már XI-ik Károly kijelentette, hogy a sajtószabadság öröktörvény. Ezt csak védelmezni szabad, de korlátozni nem. (Tetszés balról.) Majd óriási kaczagás között felolvassa egy vidéki szubvencionált lapnak az Apponyi beszédére vonatkozó cikkét, mely így szól: »Apponyi szánalmasan döcögve s tárgytalanul beszélt, de felállott ekkor a parlament dísz Pulszky« stb. stb. (Óriási derűtség baloldalon.)

Legvégül pedig felolvassa a király beszédjét, melyet a bécsi újságírók gyűlésén mondott s melyben azt mondta a Felség: »*Helyesnek tartjuk, ha minden akadályt elhárítunk, a mi a sajtószabadságot gátolja.*« (Az ellenzék éljenezzi a királyt.)

Legyen tehát a nemzet a királyhoz méltó. — A javaslatot nem fogadja el. — (Taps és éljenzés baloldalon.)

Elnök az ülést berekeszti, s figyelmezteti a tapsoló hírlapírókat, hogy ne zajongjanak, különben a hírlapírói karzatot kiürítetteti, — mire az ellenzék oda kiáltja, hogy már be van zárva az ülés.

Elnök még itt vagyok, addig nem szabad éljenezni.

Nem lesz villamos társulatunk.

— Meglepő miniszteri leirat. —

Nagyvárad város közensége érthető örömmel fogadta nem régen Hoványi Géza, Huzella Gyula és dr. Várady Zsigmond kérvényét, a melyben engedélyt kértek, hogy Nagyváradon egy nagyszabású villany-telepet létesíthessenek s a villamos vasut vágányait és a vezető sodronyokat a város közterein, hidain elvezethessék.

A villany-telep hármass czélt akar szolgálni s három fontos kérdést oldana meg: vil-

lany-vasutat hajtana, villamos világítást szolgáltatna, s ezeken kívül ipari gépek hajtására nyújtana villanyerőt.

A kérdéssel már szakbizottságok is foglalkoztak s annál jobban biztunk a terv mielőbbi keresztülvitelében, mert a kérvényezők egyénisége kellő biztosítékot nyújt arra, hogy a szándék komoly. E bizalmat még fokozta azon most már ismert körülmény, miszerint a tervet tulajdonképen a világhírű Ganz villamos társulat akarta megvalósítani.

A miniszteri omnipotencia azonban az egész ügyet halomra döntötte.

Tegnap ugyanis az a váratlan határozata érkezett le a kereskedelmi miniszternek Nagyvárad városához, hogy a kérvényezőknek nem adja meg a villamos vasutra az előmunkálati engedélyt, mivel már a gőzmozdonyu közuti vasutnak korábban adott ugyanezen vonalakra előmunkálati engedélyt.

Ezzel a miniszteri határozattal, azt hiszszük, az örömmel fogadott terv kivitele egyszerűen meg van hiúsítva, mivel alig hihető, hogy a villamos vasut nélkül a világításért és az ipari gépek hajtásáért ilyen vállalatba belefogjanak a kérvényezők és a Ganz czég.

A gőzmozdonyu közuti vasut működését és jóindulatát nem vonjuk kétségbe; de a multakon okolva, sokkal hamarabb véltük a villamos vasut megvalósítását az újabb kérvényezők által. Emlékezzünk még rá, hány évig kellett küzdeni, míg a fürdő-vonatokat életbeléptették.

A másik fontos dolog a világítás kérdése. Azt hiszszük, hogy a gázgyárral szemben a város éppen most erős versenytársat nyert volna a tervezett villamos vállalatban.

A városnak a miniszter egyszerű leiratára azonban nem szabad a kérdést elejteni; a közgyűlésnek joga van, de ez esetben önmaga iránti kötelessége is, hogy kérvénnyel forduljon a jobban informált miniszterhez s az engedélyt kieszközölje.

A miniszter ur leirata különben a következő:

Nagyvárad sz. kir. város közönségének!

»Schertz Károly és társa« építési vállalkozók a sz. kir. város polgármestere által f. évi június hó 5-én 8514. sz. a, felterjesztett beadványukban, ugyszintén Huzella Gyula, Hoványi Géza és Várady Zsigmond nagyvárad lakosok f. évi június 5-én hozzánk közvetlenül folyamodványunkban előmunkálati engedélyt kértek egy Nagyvárad sz. kir. város belterületén létesítendő villamos közuti vasutra.

Fölhivom a város a közönségét, hogy a fennevezett két tervező érdekcsoportot azaz a Schertz Károly és társa« czéget, valamint Huzella Gyula nagyvárad lakost (az utóbbit ugy is mint folyamodó társainak képviselőjét) jelen rendeletemre való hivatkozással értesítetse, miszerint kérelmüket tekintettel arra, hogy az általuk tervezett villamos vasutvonalaknak kiépítését a ma gőzüzemben levő hálózat átalakításával kapcsolatosan a »Nagyvárad Gőzmozdonyu közuti vaspálya részvenytársaság« a részére folyó évi április hó 30-án 20552. sz. a kidott előmunkálati engedély alapján már kiállításba vette — ez idő szerint nem teljesíthetem.

Budapest, 1897 június 16.

B. Dániel.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Június 30. Év végi alapvizsgálatok a jogakadémián.

Június 30. Benke, dr. Lankó Dezső sajtótárgyalás.

Július 4. A »Szigligeti Társaság« matineeje Derecskén.

* A nagyvárad i. sz. káptalan ajándéka. F. hó 20-án ment végbe Ivánkovics János ujonnan kinevezett rozsnyói püspöknek beiktatása székvárosában. A nagyvárad i. sz. káptalan ez alkalomból az új püspöknek egy nehéz aranyból készült főpapi mellkeresztet küldött, mely drága kövekkel van kirakva. A mellkeresztet

gyönyörű művü vastag arany láncz tartja. Ivánkovicsot beiktatása alkalmából Schlauch bibornok táviratilag üdvözölte.

* **Waldstaden János ünnepe.** A temesvári VII. hadtest parancsnoka Waldstaden János báró szertábornagy ma háromszoros ünnepet ül. Ma van ugyanis neve napja, házasságra lépésének és a hadsereg szolgálatába lépésének évfordulója. A ritka ünnep alkalmával Aulich Henrid ezredes, a helybelyi 37 ezred parancsnoka a tisztikar nevében üdvözlő sürgönyt küldött Waldstadennek.

* **Kiállítás a muzeumban.** Ma azaz csütörtökön délután 3-tól 6-ig az ajándéktárgyak, melyeket a bibornok-püspök arany-miséje alkalmából kapott a muzeum nagytermében 10 krnyi belépő díj mellett láthatók. Az érdekes látnivalókra, a melyek valósággal lebilincselik a szemléző érdeklődését újból figyelmeteljük az olvasó közönséget.

* **Az aradi katonák Nagyváradon.** Az aradi 33 gyalogezred augusztus 11-től augusztus 27-ig Pankota és Nagyvárad között fog gyakorlatozni, mely alkalommal Nagyváradra is bejönnek az aradi bakák szeptember 2—3 napjain pedig szabad menetelésben Radna-Lipp-felé vonél az ezred s itt egyesül a nagyvárad 37-esekkel, kikkel közösgyakorlatot tartanak szept. 4—8 között. A leszerelés napja szeptember 17-ike.

* **Dr. Bulyovszky József a kir. ügyészség vezetése alól felmentve.** Mint budapesti tudósítónk sürgönyzi Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi június hó 8-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. Bulyovszky József volt nagyvárad kir. ügyész ezen állásától legkegyelmesebben felmentette. Mely felmentés folytán az igazságügyminiszteri f. évi június hó 14-én 35076/97 J. M. szám alatt kelt rendeletével felhívta a debreczeni főügyészséget, hogy a jelenlegi hivatal vezetőjét Lázár Márton kir. alügyészt, utasítsa, hogy a hivatalt és a fogházat leltárilag felszereléseivel, értéktárgyaival és hivatalos irataival együtt haladéktalanul vegye át. Mint értesülönk dr. Bulyovszky József még tegnap kezeihez vette a felmentést tartalmazó okmányt és mindjárt át is ment a kir. ügyészséghez annak átadása végett. Az új polgármester tehát most már teljesen nyugodtan intézheti a város ügyeit Bulyovszky utódjául Lázár Mártont és dr. Kurvovszky Ferenczet emlegetik. Tekintve, hogy a nagyvárad kir. ügyészség egyike a legnagyobb ügyészségnek, az új ügyész kinevezése valószínűleg már néhány nap alatt meg fog történni. — A pályázat különben is már július 3-án jár le.

* **Új anyakönyvvezetők.** A m. kir. belügyminiszter Kéési János okleveles segédjegyzőt a szentjánosi, Szálai József segédjegyzőt a kisjenői, Toperczer Gyula segédjegyzőt a szakadati, Fodor Antal ref. tanítót a csökmői, Veszthelyi László s. jegyzőt a kebesdi, Korb Vazul tanítót a gurányi, Pártl József s. jegyzőt a buntyesdi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki s valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* **A honvédhuszárok elhelyezése.** A Gyuláról Nagyváradra áthelyezendő honvédhuszárok elhelyezésének kérdése foglalkoztatta tegnap a városi tanácsot. A kérdés még nincs eldöntve, de a katonai hatóságnál hajlandóságot mutatnak arra, hogy kellő átalakítások után laktanynál elfogadják a fafüzes mellett levő régi huszárlaktanyát. A városi tanács javasolni fogja a jövő havi közgyűlésnek, hogy írjon át Bihar-megyéhez a laktanya átengedése iránt. Egy ízben már úgy is felajánlta a vármegye a városnak az ódon kaszárnyát a Ferencz József laktanyához való hozzájárulás fejében.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Beöthy László főispán Nagyvárad város törvényhatósági bizottságát szombaton, június hó 26-án délután 3 órára rendkívüli közgyűlésre hívta össze, illetőleg ennek összehívására utasította a polgármesteri hivatalt. A rendkívüli közgyűlésnek egyetlen tárgya az lesz, hogy a katonai iskola épületéhez szükséges telek átadását a július 8-ik közgyűlésre kitűzze.

* **Ritoók Zsigmond Aradon.** Ritoók Zsigmond, a nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke, tegnap fejezte be Aradon a kir. törvényszék vizsgálatát s a reggeli vonattal visszaérkezett Nagyváradra. Ritoók a vizsgálat eredményével nagyon meg volt elégedve. A vizsgálóbírósnál személyesen meggyőződött a fontosabb ügyek állásáról, résztvett egy végtárgyaláson, mindenhol meggyőződést szerezvén magának a fontosabb ügyek állásáról. A kezelőszemélyzetnél tett ugyan néhány észrevételt is a restanciákra nézve, melyek úgy látszik ép úgy nem hiányzanak Aradon mint nálunk. Fábian Lajos tanácselnököt és Köller J. vizsgálóbíró-ság vezetőjét pedig nagyon megdicsérte. A vizsgálat befejezése után tanácsülés volt Ritoók elnökelete alatt.

* **A legsürgűsebb utca-kövezések.** A közeljövőben teljesítendő utca kövezések és utrendezések kérdése már többször foglalkoztatta a szakbizottságokat és Nagyvárad város közgyűlését. A városi tanács ienap megállapította azon utcákat és utvonalakot, a melyeket legsürgűsebben, lehetőleg még ez évben akar rendezni. E szerint Kert-utcának két gyalogjáróját kiaszfaloztatná a város, a kocsit azonban csak kavicsoltatja, mivel a katonai iskola építésekor a nagy teher forgalom ugyanis összerongálja. Ha az iskola felépül, kikövezeteti az utat. Kikövezeteti még ez évben Várház-utcát és Nogáll-utcát. A vasutól a kishidig kijavíttatja a Főutca gránit kövezetét. Végül a Széchenyi mellett a kocsit megálló helyet aszfaloztatja. — A tanács javaslatát kiadták a kövezési munkálatok ügyében kiküldött ad hoc bizottságnak.

* **Áthelyezések.** A m. kir. igazságügyminiszter Tátray Lajos aradi kir. törvényszéki díjnokot és Varga János kunhalasi kir. járásbírósi irnokot a nagyvárad kir. törvényszékhez helyezte át.

* **Tisztelgés a polgármesternél.** Tegnap délután a nagyvárad kir. hitközség előjárósága tisztelgett dr. Bulyovszky József polgármesternél. Ullmann Izidor hitközségi elnök üdvözölte a polgármestert s jóindulatát kérte a hitközség iránt. Dr. Bulyovszky József polgármester megköszönte a tisztelgést. A jóindulatáról biztosította a hitközség előjáróságát.

* **Apponyi Albertné új otthonában.** Apponyi Albert gróf nejével tegnapelőtt érkezett a gerendási birtokára. A grófi párt az alkalmas nagy örömmel fogadták s tisztán a maguk kezdeményezéséből lelkes ovációban részesítették. A grófnét meglepte az alföldi végtelen róna kalásztengerével és délibábjaival, melyekről eddig csak olvasott. Nagy kedvteléssel tekintette végig vasárnap a tanyai nép tüzés táncát. A grófnének különben, mikor Csabán az állomáson leszállott, nagy ovációkat rendezett a látására jövő csabai nép, mit a grófné bájos mosolylyal köszönt meg.

* **Tengeren utazó népfelkelők.** A honvédelmi miniszter körrendeletben tudatja a hatóságokkal, hogy mivel újabb időben több népfelkelő a katonaság szolgálatából úgy huzta ki magát, hogy behívása esetén valamely hajózási társulathoz állt be matróznak, ennek megállítására ezentul a tengeri utazásra jelentkező népfelkelők szolgálati könyvébe beirandó jelentkezésre köteles népfelkelő okt. 1-től okt. 31-ig, hogy a hajóstársaságok figyelmeztetve lévén az illető köteleességeire, ne fogadják szolgálatba, míg a behívásnak eleget nem tett.

* **A nagyvárad kir. jogakadémia és Brassai bácsi.** A nagyvárad kir. kath. jogaka-

démia tanári kara a magyar tudósok nesztorát: Brassai Sámuel 100-ik születésnapja alkalmából hosszabb levélben üdvözölte. Ez alkalmából érdekesnek tartjuk feleleveníteni azt az epizódot, mely az öreg Brassai bácsi és Sal Ferencz nyugalmazott polgármesterrel esett meg. Ezelőtt jó 30 évvel történt, hogy Brassai bácsi Nagyváradon járt. Az öreg úr már ebben az időben is nagy hírrel bírt az országban s Lukács György akkori polgármester tudva azt, hogy Brassai nagyon érdeklődik a szőlőtermelés iránt, kivitte őt a nagyvárad szőlőhegyek megtekintésére, melyekben ekkor még a fillok-szerának hire-hamva sem volt.

Egy több tagból álló társaság ment ki az öreg ural erre a kis kirándulásra, kik között ott volt Sal Ferencz is, ekkor még fiatal ügyvéd.

Brassai bácsi egész úton nagy figyelemmel tépegette az útszélén lévő mezei virágokat és növényeket s folyton tudakozódott az itteni vidék florája felől. Botanikus az egész társaságban nem volt, azért a legfiatalabb kirándulót, Sal-t, kérték fel, hogy mivel még úgy se nagyon rég végezte az iskolát, szolgáljon egy kis felvilágosítással.

Sal büszkén fogadta a kitüntetést, mivel mindig kitünője volt a botanikából nagy hévvel kezdte adni a felvilágosítást. A tudományos latin neveket azonban nem tudta s a Brassai bácsi kérdésére, »Hát ez miféle növény« csak ráfelelte, hogy kankalin, vadszegfű, mezei őszirózsa stb.

Az öreg úr egy darabig csak hallgatta a nem éppen tudományos színezetű meghatározásokat, de végre így szólt:

»No fiam, te ugyan nem érdemelted meg a kitünőt, mert ennyi botanikát a liba is tud.«

Sal Ferencz elvörösödve volt kénytelen beismerni, hogy az öreg ural tudományos vitába ereszkedni nem igen tanácsos.

* **Zeneestély a Széchenyi-téren.** A Széchenyi-téri cukrázda előtt ma, csütörtökön este Pócsi Laci zenekara játszik.

* **A kórházak parazitája.** A belügyminiszter tudatta Bihar-megyével, hogy Simoy Viktoria esztergomi születésű 19 éves leány különböző betegségek ürügye alatt kórházakba véteti fel magát, jöllehet kutya baja nincs. A miniszter elrendeli, hogy az álbeteg leányt ezentul csak igazán komoly betegség esetén szabad felvenni a kórházba.

* **Új hidvámszedők.** Bihar-vármegye házi kezelésbe veszi f. évi július hó 1-től kezdve eddig bérbe adott vámos hidait. F. hó 18-án járt le a pályázat a vámszedői állásokra, melyekre 99 folyamodvány érkezett be. A 480, illetve 360 frttal s szabad lakással dotált állásokra az alispán tegnap a következőket nevezte ki: Bakos Duray Józsefet a sárszegi, Simon Sándort a dragonyesdi, Kovács Dezsőt a félegyházi, Tanai Pált a révi, Domokos Márton a margittai, Gruden Györgyöt a tenkei, Cseh Sámuel pedig a pokolai hidhoz. Az újonnan kinevezettek valamennyien kiszolgált altisztek s csaknem mind csendőrök. Egyik közülök a múlt évtizedben egy belényesvidéki rablóvezért küldött a másvilágra, mint csendőr. A szíve és szeme tehát úgy látszik teljesen helyén van. A vármegye ekkor külön jutalomban is részesítette.

* **Elhárított akadály.** Mint a m. államvasutak igazgatóságától értesülünk, a kolozsvár-nagyvárad vasútvonalon a Magyar-Nádas és Egres közt árvíz által előállott forgalmi akadály elhárítottat s az összes forgalom ujra meg lett nyitva.

* **A Fekete Sas renoválása.** Az elmúlt télen a helybeli Fekete Sas vendéglő nagytermében igen kevés bál mulatság volt, pedig évtizedeken át ugyiszólván ez volt egyetlen bálterme egész Nagyváradnak. Ennek oka a kereskedelmi csarnok újonnan épített nagytermén kívül, főképp az volt, hogy a Sas terme már

nagyon megkopott. A festék sok helyt lehullott s egyáltalán nem valami előkelő színben pompázott maga a terem is. E hiányokon segítő Hillinger Lipót vendéglős-bérlő engedelmet nyert, hogy a nagytermet és a szálloda egyéb kopott részeit kitatarozhassa. E munkálatok egy része elkészülvén, a város által kiküldött bizottság azt ma délután 4 órakor fogja felülvizsgálat alá venni. A nagyterem kifestése még nincs kész.

* **Vizbefúlt süketnéma.** Ifj. Ujhelyi János b-tordai 17 éves parasztleány, — mint levelezőnk írja — ezelőtt néhány nappal, míg apja repcét vágni indult a mezőre, több társával együtt fürödni ment a Beretyóba. A víz sodra azonban egyszerre csak elkapta Ujhelyit s mivel süket néma volt, segítségért sem kiálthatott, úgy hogy midőn társai észrevették, már nem lehetett segítségére menni. Holttestét másnap fogta ki Makra partór.

* **Szivtelen apa.** Holecz János m.-gyáni béres gazda nejét és kiskoru gyermekeit elhagyván f. hó 18-án megszökött hazulról. A szivtelen apát, ki 55 éves korában vetemedett ilyen tette, országosan körözik. Ismertető jele, orra baloldalán egy szemölese van.

Óriási jégeső. Csarnóházi levelezőnk írja, hogy f. hó 18-án két óra hosszáig tartó óriási vihar vonult el Csarnóháza felett. Az itéletidő a fenyőhegyen érte el tetőpontját, hol jelenleg épen a mérnökök a háromszögelési munkálatokat végzik. A vihartól meglepett mérnökök egy fakalibába menekültek az emberekkel. Alig voltak azonban pár percig ott, a villám becsapott a kunyhóba, mely azonban csak erősen megrázta a bentszorultakat, de semmi kárt nem tett. A vihar csendesedni kezdett a mérnökök elhagyták a veszélyes helyet s bokáig érő jégen átrohantak a sátrakhoz. Alig pár pillanat múlva azonban a villám becsapott a sátor előtt lévő éjjeli tűz maradványaiba s szilánkokra hasogatta az összegyűjtött tüzfákat. Az óriási eső teljesen elmosta a lakosság kukoricza termését, a remeczi iparvasut vágányait pedig alaposan megrongálta, sok hely egészen eltemette sárral és kövekkel.

* **Árverés a nagypiaczi házhelyekre.** A kereskedelmi palota mellett levő, bekerített házhelyek tulajdonosai ifj. Ullmann Izidor és Guttman Albert nem feleltek meg azon feltételeknek, hogy a telket beépítsék, s a telek árát megfizessék. Az újabb haladék iránti kérelmet a tanács elutasította s a telekre az árverés megtartását elrendelte.

* **Fizetéképtelen czég.** A bécsi Czeditoren Verein Izrael K. (Karolina) nagyvárad kereskedő czégnek fizetéképtelenségét közhírré teszi.

Elfogott ékszer tolvajok.

— Saját tudósítónktól. —

junius 23.

A nagyvárad rendőrség és főleg a csendőrség erélyes nyomozása eredményre vezetett.

A fugyi-vásárhelyi nagy ékszer lopás tettesei közül egy már kézre került s valószínűleg az éjjel már a másik kettőt is elfogták.

Tudósítónk a következőket írja az eset részleteiről:

Péter csendőr őrmesternek alapos tudomása lett arról, hogy a lopást három cigány vitte véghez.

Több tanu bizonyította, hogy látták ezekenél az ellopott ékszereket. Ezen feljelentés folytán a csendőrség Szent-András felé terjesztette ki főleg a nyomozást, mert a tolvajok állítólag e vidéken tartózkodtak.

Tegnap éjjel, a nyomozás alkalmával a bónai kúti temető árkaiban elfogták az egyik tettest. A tanuk által bementett személyleírás teljesen rá illett s így mindjárt vallatni kezdték. Eleinte tagadott aztán midőn látta, hogy a csendőrök már mindenről alapos értesülést szereztek, beismerte tettét.

Megnevezte két társát is, kik közül az egyik Osi felé menekült, hol üldözni kezdték és kétszer rá is lőttek, de elmenekült. A másik Érsemlyén felé utazott.

Az elfogottat Rostás Matyónak hívják,

az elmenekültek egyikét sem ismeri. A másik neve Rostás Jakab.

Az elfogottat kivallatták arra nézve is, hogy hová tették az ellopott ékszereket.

Rostás Matyó Szent-Andrási határba vezette őket, hol az ékszerek legnagyobb része el volt ásva.

Gyönyörű családi ékszerek ezek, melyek szép értéket képviselnek, mint már lapunkban említettük.

Az elfogatáson a rendőrség részéről Faludi Somma őrmester és néhány rendőr volt jelen. Az ékszerek megtalálásáról nyomban értesítették Olasz Elemér fugyi-vásárhelyi földbirtokost, ki az ékszerekben a sajátját ismerte fel.

Az elfogott betörőt, késő éjjel kísérték be a csendőrséghez és lezárták.

Az éjjel indultak a másik két tettes elfogatására, de hogy mily eredménynyel jártak el, azt még nem tudni. A vizsgálat, illetve a nyomozás eddigi vezetésében tanusított páratlan ügyességük valószínűvé teszik, hogy a többi tettesek is, kik már ismeretesek, — lépre fognak kerülni.

Az éj folyamán még egy egész csapat cigányt fogtak el Szent-András körül, kik mind ludasok a dologban.

Az elfogottakat ma átkísérték az ügyész-séghez.

Az orgazda.

A nagyvárad rendőrség is letartóztatott egy egyént, ki az ékszerek egy részének eladásával foglalkozott. Az aki az orgazda szerepet játszott a Scharitz Árminnak hívják s rovott multu egyén, ki már többször volt bajba az efféle dolgokért.

Az újabb adatok szerint, az eddig megkerült ékszerek értéke kétezer forint. Még nagyon sok nem került meg.

IRODALOM.

A „Magyar Sion“ legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Elmélet és gyakorlat, Valnicsék Bélától. Verancsics és Forgách Simon. Sörös Pongrácztól. A tőkekamat és uszora. Csippék Ferenczről. A »Cura Pastoralis« egy hatalmas fegyvere napjainkban. Jézusaitól Irodalom és művészet. Dr. Mihalovics Ede: A kegyuri jog különös tekintettel hazánkra. Ism. Dr. Horváth. — Dr. August Bludau: Die alexandrinische Übersetzung d. Buches Daniel und ihr Verhältniss zum massorethischen Text. Ism. Dr. Kereszty V. — Demény Dezső: Alapvető Hittan. Ism. Dr. Pethő. — Vargyas Endre: Gyöngyök Pázmány Péter összes műveiből. Ism. X. — Semmer Imre: Szent Skapuláre. Ism. X. Y. — Die Freimaurerei in Oesterreich Ungarn. Ism. Liberius. — Dr. Karsch Lollion: Ünnepi és alkalmi szent beszédek. Ism. Liberius. — Walter Gy.: Üdvözlég Mária VII. kiad. — Fr. Albert Maria Weiss O. Pr.: Apologie d. Christenthums. III. k. IV. kiad. — Dr. Nicolaus Gilhr: Das hl. Messopfer VI. kiad. Ism. Szerk. Vegyes közlemények.

TANÜGY.

Évzáró vizsgálatok az alsó-foku kereskedelmi (tanonc) iskolában a következő sorrendben tartatnak: 1897. június 24. csütörtök d. u. 5—8 órákban az I., június 25. péntek d. u. 5—8 órákban az II., június 30. szerdán d. u. 5—8 órákban az III. osztályban az összes tantárgyakból. Ezen vizsgálatok nyilvánosak, a kereskedő főnök urak és szülők meghívotnak. **Propper N. János**, igazgató.

Kézimunka-kiállítás. El kell ismernünk, hogy a kézi munka a leányiskolai oktatás legfontosabb tárgya. Ebben a tárgyban tett tanévi haladásukat most mutatják be a városi iskolák a kézimunka kiállításokon. E kiállítások leggazdagabbja s legérdekesebbje a Korona utcai polgári leányiskolában látható. A vizsgálatok kezdete, hétfő óta számos nézője volt e kiállításnak nemcsak a szülők hanem a nagy közönség köréből is. Különösen a hölgyek érdeklődnek a polgári iskolai leánykákknak a kézimunka terén szerzett ügyessége iránt s meggyőződést szerezhetek arról, hogy az intézetben kiváló sulyt fektetnek a mindennapi

életben szükséges munkákra, horgolás, kötés, beszövés, faldózás, fehérnemű-varrásra: de azért csinos, izléssel készült modern munkákat is bemittattak a kiállításon. Szépek az azsuri munkák, tulanglé a filé munkák, himzések s stb.

Jól teszi a hölgyközönség, ha a kiállítás két hátralevő napjain is érdeklődésével támogatja az iskola azon törekvését, mely szerint az ifju nemzedékben komoly méltánylást és megfelelő törekvést akar kelteni a nőnek legfontosabb foglalkozása, a kézimunka iránt.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

A helyettes.

Elvégre is nem a Leszkay büne az, hogy a »Helyettes« című vigjáték az este színre került szinkörünkben, hanem a szerzőt, aki azt megírta de még inkább a publikumé, amely az ilyen fajta darabokon mohón szokott kapni.

Erkölcshíraknak szeretjük magunkat mutatni és — az erkölcstelen, szemérmert sértő darabokon mulatunk, szívünkben nevetünk.

Az este is nagyon mulatott a szép számu közönség a »Helyettes« durva, arczipító jelenetein.

De gustibus non est disputandum!

Éppen ezért nem is tartunk erkölcsi predikációt a mi derék direktorunknak hiszen ha rajta állana, többször volna szerencsénk Sziget, Szígligeti, Shakespeáre, Katona — s más remek írók műveire.

Deuique a »Helyettes« olyan darab amely egészen alkalmas arra, hogy a demoralizálást mely sajnos úgy is dühöng terjessze, s hogy ezen szavak, pirulás, szemérem, szótárunkból kitörülhesse.

Nem tagadjuk meg a szellemet, a valódi francia esprit, a határos darabtól, — de annak alap eszméjét, bonyodalmát elítéljük.

Nem egyéb ez s darab, mint a házasság törés, és az érzéki szerelem Apotheosisa. — Ebben a tekintetben mesteri mű. A darabról ennyi untig elég.

Ami az előadást illeti, az kitünő volt.

P. Adorján B. (Valehtie) P. Szép Olga (Klohiló a szokott bravurral játszottak, minden szavuk mozdulatuk kifogáshalan volt. — P. Adorján B. még nagyon is nagy hatással játszott az érzéki feleséget, annyira, hogy egy némelyik rué arcza tűzben égett. Somló Emma bájos kis szobalány volt, olyan mint egy ezukros baba.

Tompa K. és Balla K. Szendrey olyan alakítást nyújtottak, amely helyet foghatott volna a »Nemzeti színházban is. A darab megjét nem írjuk le — mert szégyenljük.

K... Rezső.

Igazságszolgáltatás.

Díjnok és háztulajdonos.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

A nagyvárad esvüdtszék, tegnap ismét egy becsületsértési ügygel foglalkozott.

Egy díjnok és egy háztulajdonos szerepel benne. Az előbbi mint panaszos, az utóbbi mint vádlott.

Kölcsönösen megtámadták egymást az »A r a d é s V i d é k é«-ben, elmondták egymást mindennek aminek csak lehetséges, egy egyszerű kis házi hecsezéből kifolyólag.

Valóságos cikk sorozat jelent meg a nevezett lapban, míg B o r l o d á n György a díjnok megsokalta a dolgot és megindította a sajtóperit id. P r o d a n o v i c s és ifj. P r o d a n o v i c s Döme ellen.

A tárgyalásra a következő esküdtek lettek kiválasztva: Balogh Döme, Farkas Lajos, Tóth Ferencz, Rozsly Géza, Poyvár János, Sável János, Voszka Ferencz, Kappel György, Fábri Károly, Ragány János, Péchy Antal, Bartsch Sándor. Póttagok voltak: Stark Gyula és Tár Zoltán.

A törvényszék a következőképpen alakult meg: Elnök Millye Gyula, bírók: Nagy József és Grám Sándor, jegyző: Marossy Endre.

Millye Gyula elnök a tárgyalás megkezdése

után felolvastatta a vádlevelet, melyben rágal-mazás és becsületsértésben kéri vádlottat a panaszos elmarasztalni.

A vádlottat Nagy Sándor védte, a vádat pedig Dr. Fényes Kálmán aradi ügyvéd terjesztette elő.

A tanúk kihallgatása.

Fzután kihallgatták a következő tanukat: Szombathelyi György, Braun Fülöp, Kank Margit, Kádas Imre, Györffy Gyula és Varga János, kik egy házban laktak a vádlott és a panasossal.

Arra a körülményre hallgatták ki a tanukat, hogy milyen viszony állott fenn a nevezettek között s hogy mennyiben felelnek meg a valóságnak azok a vádak, a melyeket egymásra híreszteltek.

A tanúk erre nézve semmiféle felvilágosító körülményt nem tudtak előadni.

A vád.

Ezután Dr. Fényes Kálmán aradi ügyvéd terjesztette elő a vádat.

Hosszasan beszél és bizonyítani igyekszik, hogy a cikkben rágalom és becsületsértés foglaltatik és így a vádlottra nyugodt lelkiismerettel ki lehet a vétkest mondani.

Hivatkozik a társadalmi törvényekre, melyek alá a vádlott csekély állása daczára is tartozik. Hasznos és szép fejtegetése után kéri a vádlottak elítélését.

A védelem.

A vádlottak nevében Nagy Sándor terjesztett elő egy tudományos védbeszédet.

Különösen arra a körülményre terjeszkedett ki bővebben, hogy a sértés kölesönös volt s hogy a kezdő fél tulajdonképpen a panaszos volt.

Nekik is joguk lett volna sajtó-pert indítani, de ők nem tették ezt, mivel egymáson kellő elégtételt vettek.

Ezután hosszasan bizonyítja a vádlottak felhevült állapotát és a felmentő ítélet jogosultságát, mert a vádlottak helyében, ha más ember lett volna, az sem tehetett volna másként.

A verdikt.

Ezután az esküdtszék visszavonult és meghozta a verdiktet. *Ifj. Prodanovics Dömét rágalmazásban 10 szóval 2 ellenében, becsületsértésben pedig 12 szóval felmentették. Id. Prodanovics egyhangulag mindkét esetben nem vétkesnek mondatott ki s így a törvényszék mindkettőt felmentette.*

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott zárszámadások. A belügyminiszter az »Első nagyváradi munkás betegsegélyző egyesület« 1896. évi zárszámadásait jóváhagyta.

REGENY-OSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

51.

— Kinek a hibája Prada?

Haragosan sétált hátat fordított, semmit sem kívánt úgy mint hogy itt maradjon, de nem akarta hogy észre vegyék, kéretni akarta magát.

A doktor úgy nyilatkozott, hogy a mint ő remélte is, minden veszély el van háritva, azonban a nyugalom okvetlenül szükséges, a lábakkal egyelőre semmit sem kezd, mert a masszírozás csak növelhetné a fájdalmat.

— Ha a többől levágták volna — tréfált Vilmos — most nem fájna?

Mikor az orvos távozott és Leonora kikereste Daisy besurrott Vilmos ágyához s aggódva kérde:

— Tehát elmegy?

— Nem gyermekem! Maradok, mig ismét járni nem tudok.

Daisy tapsolt örömben.

— De már holnap megkezdí Daisy a tanulást nemde?

Igent intett. Vilmos pedig jobban vélte, hogy ne emlékeztesse mindég testvérére.

Mikor Leonora ismét a szobába jött, a gyermek borzadva huzódott el.

— Daisy kólnaptól kezdve tanulni akar veled! — szolt Vilmos Leonorához.

— Mindég csak a te Daisy! Hagyj békében már ezzel az ostobasággal.

— De kedves Prada! hogy veheted ezt a rossz néven. Hiszen épen ezért jöttem ide, hogy békéltető legyek köztetek te magad hívtál ide.

— Oh az akkor volt! Azután már sok történt.

— A nehéz kérdés ily gors megoldásátam nem mertük remélni ennyit megengedhetsz?

Másnap csakugyan megkezdte Leonora az óra adást, Daisy iparkodott figyelni, Leonora pedig csak a régi méltóságos viseletében maradt meg, mindkettőjüknél hiányzott az igazi lelkesedés. Világos volt, hogy mindketten nagyon visszatartották magukat, hogy ne lássék ellenkező hajlamuk.

Mikor az alkalom kedvező és szép idő volt Daisy Vilmos ágyánál volt; az üveg-házból gyönyörű ibolya rózsák csokrokat vit be s a takaróra tette.

— Milyen pompás! — szolt Vilmos, s egy egy mosolyal jutalmazta a lány figyelmét.

— Szereti a jó ur a virágokat?

— Igen Daisy! nagyon, szagoltasd meg velem csokraidat.

Gyönyörrel szivta magába a kellemes illatot s hálásan szoritotta meg Daisy kezét.

— Daisy jól tanult.

A lányka vállát vonogatta, nem adott egyenes választ.

— Daisy mindent megtesz a mit csak tehet de a mam — vagyis a nagyságos kisasszony nem szereti.

— Daisy az oka?

Megzavarodva rázta fejét.

— Az ugy sem lehet meg egyszerre. Ha Daisy jól halad és ha testvérem észreveszi hogy jól tanul jó leány lesz, biztosan fogja ő is szeretni.

A gyermek ajkát bigygszetette a miből Vilmos megértette hogy ugy sem sokra becsüli az ő szeretetét.

— Daisynak szabad lesz naponként egy órácskát a jó urnál ülni — kérde hizelegve.

— Igen gyermekem! Mindég bejöhetsz délután ha jól tanultál.

— Egyedül vagy Duin kisasszonnyal?

Vilmos értette mit jelentett ez tehát nem Leonorával!

— Jó Daisy! Majd meglátjuk!

Vilmos gyógyulása nagyon lassu volt, többször elfordult, hogy még nagy fájdalmakat állott ki, úgy hogy hangosan adott kifejezést szenvedésének. Ilyenkor Daisy összetett kezekkel állott meg az ajtónál, hallgatózott igazi képe volt a tökéletes bánatnak, sokszor egészen elhagyta a fájdalmat szurás ilyenkor nagyon jól esett ha Daisysal társolghatott sok mindent elbeszélte neki, kérdezgette, hogy milyen haladást tett.

Daisy pedig szorgalmasan tanult, Leonora azonban nem igen volt megelégedve, ha ilyenkor a lányka kiállotta a vizsgát Vilmosnál, hogy ragyogot szemé, arcza égett; észrevehető módon törekedett, hogy Vilmos megelégedését nyerje ki.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Ő Felsége szemléje.

Bécs, június 23. (Saját tud. távir.)
Ő Felsége ma fejezte be a bécsi helyőrség fölött tartott szemléjét az I. bosnyák gyalogezred megszemlélésével.

Az angol királynő jubileuma.

Budapest, június 21. (Saját tud. távirata.)
Londoni táviratok szerint tegnapesteli kivilágítás egyike volt az ünnepély legimpozánsabb momentumainak. A kivilágítás gyönyörűen sikerült, népénekesek járták be az utcákat s éjfélkor is óriási ember áradadt hullámozott a gyönyörűen világított tereken. A birodalom

minden részeiből, vannak minden gyarmatáról érkeznek tudósítások az ott lefolyt magasztos ünnepekről. Ünnepel minden gyarmat szível és lélekkel. Kalkuttában és Bombaiaan ez alkalommal a zzegények részére gyűjtést rendeztek az ünnep emlékére jótékonyági egyesület alakult.

A német császár Helgolandban.

Budapest, június 23. (Saj. tud. táv.)
Helgolandból távirják: Ebéd után a helgolandí dalegylet előadást tartott, utánna az önkéntes tűzoltó- és torna-egylet zenés takarodót rendezett. A császár ezután a Hohenzollenre ment.

Minisztertanács.

Budapest, jun. 23. (Sajt. tud. táv.) A ma délután tartott minisztertanács elhatározta, hogy a »Büvádi eljárás«-ról szóló javaslat tárgyalását a napirendről levéteti a kormány s a cukor adó és prémiumról szóló javaslatok tárgyalását tűzik napirendre.

A Siámi király Bécsben.

Bécs, június 23. (Saját tud. távirata.)
Chuhalongkorn Siámi király meglátogatta a város nevezetesebb középületeit s mindenütt a legnagyobb meglepetést tanusította. A király Goluchovszky külügyi és Krieghammer hadügyminisztert és Br. Bádeni miniszter elnököt rendjelekkel tüntette ki, — valamint magasabb sziami rendjelt kapott Br. Beck tábornagy vezérkari főnök is.

Báró Rieger.

Bécs, jun. 23. (Saját tud. táv.) A király Riegert, az ifju csehek vezérét bárói rangra emelte. A kitüntetést az osztrák hivatalos mai száma hozza.

Az irek tüntetése.

Budapest, jun. 23. (Saj. tud. táv.)
Dublinból távirják: A városházának erkélyére tegnap este több egyén egy fekete zászlót kitűzött, a melyet azonban nemsokára levettek és ezzel egy nagy csoport az utcákat bejárta, folyton dalolva, Isten óvd Irországot. A rendőrség nagy nehezen oszlásra bírta a tömeget. Egy másik csoport pedig az utcákon egy koporsót hordott ezen felirattal: »A Britt birodalom.« Ezen menetet kísérő zenészek gyászdalokat játszottak. Mindenütt, a merre a menet haladt, az ablakokat bezúzták.

Tarnóczy a vádlottak padján.

Budapest, június 23. (Saj. tud. távirata.)
A Lazarovits-Tarnóczy ügyben ma volt a tárgyalás első napja. Tarnóczy erősen van terhelve bebizonyító adatokkal. Lazarovits a panaszos nem jelent meg a tárgyaláson.

Mennyit fizettek a foglyokért?

Budapest, június 23. (Saját tud. távirata.)
Rómából távirják: A párisi lapok ama határozatai, melyek állítják, hogy Menelik az olasz foglyok szabadon bocsátásáért 20 millió lírát követel, téves. Sőt ellenkezőleg, az olasz kormány a foglyok ügyét már elintézte, egy jóval csekélyebb váltságdíjjal.

A szerb kongresszus.

Budapest, jun. 23. (Saj. tud. táv.) A szerb kongresszusra való választás heves agitációval folyik. A radiaelisok győzelme bizonyos.

A forradalmárok határozata.

Budapest, június 23. (Saját tud. távirata.)
Kaneai magántávirat megerősíti, hogy a Romenoiban ülésző forradalmi gyűlés azt a határozatot hozta, hogy a görög-török béke megkötés megtörténtéig minden vitát elhalaszt.

Óngyilkos kereskedő.

Budapest, június 23. (Saj. tudósít. távir.) Ma délelőtt 12^{1/2} órakor a Rudasfürdőben egy jól öltözött uri ember megjelent, kádat kért és kabinjába vonult. Rövid idő múlva a szolgáló személyzet halk jajgatást hallott, és az illető mérge által végvonaglásban szenvedett. Meghalt. Mellelre czédulán határozatlan vonásokban: Fuhrer Adolf kecskeméti utca 8 sz. fűszer kereskedő, gyógyíthatlan betegség, kéri fel nem boncolni.

KÖZGAZDASÁG.**A polgári takarékpénztár évi közgyűlése.**

Jövő hó 4-én a helybeli polgári takarékpénztár rendkívüli közgyűlést tart, minthogy a gyűlés egybehívásának okairól egyik lapársunk téves közleménye alapján különböző hírek keringenek a városban, itt adjuk a 26 részvényes által beterjesztett kérelmet, melynek alapján a közgyűlés összehívott:

Tekintetes Igazgatóság!

A polgári takarékpénztár részvénytársaság részvényeseit az alapszabályok 12. §. c) és d) pontjai alapján rendkívüli közgyűlésre összehívni kívánjuk.

Ezen közgyűlés tárgyaiul kitűzteni kérjük, hogy

a) Adjon jelentést a tek. Igazgatóság a közgyűlésnek arról, hogy igaz-e a városban elterjedt azon hír, hogy Dr. Rosenthal Mór intézeti ügyész és igazgatósági jegyző ezen állásától minden ok nélkül felmentett?

b) Ha igaz, mondja ki a közgyűlés, hogy Dr. Rosenthal Mór ügyészt és igazgatósági jegyzőt eddigi állásába visszahelyezi, vagy erre nézve az igazgatóságot utasítja.

c) A közgyűlés tárgyaiul az alapszabályok 28. §-ának módosítását is kívánjuk kitűzteni s a közgyűlésnek javasoljuk, hogy az alapszabályok 28. §-a akképpen módosítsák, hogy az igazgatósági jegyző és ügyész az igazgatóság tagja nem lehet, hogy az igazgatósági jegyzőt és ügyészt a közgyűlés választja s hogy elmozdítása az igazgatóság által, csak a közgyűlés jóváhagyásával történhetik.

Ezért kérjük a tek. Igazgatóságot, hogy ezen rendkívüli közgyűlést az alapszabályok 12. §-a utolsó bekezdéséhez képest 8 nap alatt összehívni méltóztassék.

Tisztelettel

(26 részvényes aláírása)

Báró Roszner Ervin cikke. A magyar tudományos akadémia által kiadott »Közgazdasági szemle« legújabb füzetében Br. Roszner Ervin volt nagyváradi kir. jogtanár, jelenleg máramarosi főispán tollából egy nagy cikksorozat jelenik meg »Nagyváradi agrár politika és a Magyar Gazdaszövetség nézetei a buzaárak hanyatlásáról«, melyben a szerző, tagadhatlanul érdekes modorban ugyan, nagy kirohanást rendez a magyar agráriusok ellen. Nincs terünk e cikkekkel bővebben foglalkozni, de különben Roszner főispántól úgy sem vártuk, hogy az agrár édekelnek szószólója legyen. E helyen csupán jelezni kívántuk, a volt nagyváradi professzor cikkkét.

A selyemtenyésztők figyelmébe. Figyelmeztetés. A selyemtenyésztőknek már akkor a midőn a hernyókat felnevelésre átvették, tudtul adatott, hogy a gubókat válogatottan, t. i. I. és II. osztályukat ugyint a haszonvetetleneket elkülönítve hozzák beváltásra. Ennek daczára a tenyésztők válogatlanul hozzák gubókat beváltásra, minek következtében azokat a beváltó-állomáson kell válogatni. Figyelmeztetjük a tenyésztőket, hogy gubókat válogatott állapotban hozzák, mert különben azokat a beváltó-állomáson kell válogatni és a tenyésztők csak önmaguknak tulajdonítsák, ha ennek folytán több időt vesztenek, sőt esetleg napokig várákozni kénytelenek, míg gubóik beválhatók lesznek.

Azon tenyésztők, kik a válogatásban járhatlanok, forduljanak a községi selyemtenyésztőhöz, kinek kötelessége, őket a gubók

helyes válogatására oktatni. Szegzárd, 1897. június hóban. Az orsz. m. kir. selyemtenyésztő felügyelőség.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. június 23-án.

Magyar aranyjárdék 4 ^{1/2} %	123.25
Magyar koronajárdék	99.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ^{1/2} %	123.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ^{1/2} %	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4 ^{1/2} %	97.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.75
Prvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	154.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	190.50
Osztrák járdék papírban	102.—
Osztrák járdék ezüstben	102.—
Osztrák járdék aranyban	123.25
Csátrák korona járdék	100.75
1860. osztrák államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	957.—
Magyar hitelbank részvény	402.75
Osztrák hitelintézeti részvény	367.10
Osztrák-magyar államvasuti részvény	355.—
20 frakos arany (Napoleondor)	952.—
Német birodalmi márka	58.70
Londoni vista	110.97
Páris vista	47.60
20 márkás arany	11.73

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

A budapesti népszínház óriási sikert aratott operettjéje.

Bérlet 52-ik szám.

Bérlet 52-ik szám.

Páros.

Páros.

Nagyváradi, 1897. évi június 24-én,
az arad-nagyváradi színtársulat által.

A KÉK ASSZONY.

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap pénteken,

Jászay Mari urnő első vendég játékaul.

Bérletfolyamban, mérsékelttel felemelt helyárrakkal.

LÉTÉRT VALÓ KÜZDELEM.

Színmű.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító beőrzöléséért alkalmazatik községyéneknél, csuszánál, tagzsággatásnál és megműveléseknél és az orvosok által beőrzölésekre is mindig egyaránt rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment-keverés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban majdnem minden gyógyszertárban készítenek; főraktár: Gyógyszertáraknál Budapesten. Dr. Török József gyógyszerésznel. Budapest, Váci utca 12. szám alatt. A vásárlás alkalmával igen óvatossággal járjunk, mert több kisebbbirtokú utaztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czégy-jezővel kell megvizsgálni, az utasítások vissza-zés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa. cs. és kir. udvari szállító, BUDAPEST.

Az országszerte ismert

Parádi savanyuviz

főraktára Nagyváradon Biharmegye részére

JANKY ANTAL urnál.

A szabad szénsav, szénsavas sók, s kénkönlégen rendkívül gazdag,

páratlanul ismert kénes savanyuviz.

Hatalmas gyógyszer idült légső, tüdő, gyomor, bél és hólyaghurutban, hunykő és fővény korban, lankadt ideg működésből származott emésztési zavarokban, idült, kimerítő közsvény és csuzban, renyhe lefolyásu arany érben, máj és lépdeganatokban szenvedőknek.

Mint idülő ital különösen ott ajánlható, hol az ivóvíz rosz, vagy hol járványos betegségek urakodni szoktak.

A Parádi savanyuviz források kezelősége.

194-3-10

Export-szesz-élesztő

fél kilogrammos csomag ára 12 kr.

Első minőségű Salvator-élesztő

fél kilogrammos csomag ára 25 kr.

Franco helyben Nagyváradon vagy Franco minden más állomáson gyorsáru küldés mellett ajánl

Prázsmári szesz- és sajtolt élesztő-gyár

Neustädter Károly
Prázsmár, Brassó megye.

Sürgönczim: **Neustädter Prázsmár.**

Felülmul!

Minden eddig létezőket

Flegman Ármin

zöldfa-utcza-i női divatkereskedő

leszállított árjegyzéke:

Mosó voilok ezelőtt 28. 35. 40. most **15. 17. 19.**
 Ruhaszövetek ezelőtt 80. 120. 180. most **25. 40. 85.**
 Fekete ternò ezelőtt 100. 150. 200. most **45. 84. 105.**

1 vég legkitünőbb vászon ezelőtt 14 frt, most 7.20.

1 vég jó vászon ezelőtt 6 frt, most 2.75.

1 vég legfinomabb chiffon ezelőtt **10 frt** most **5.10.**

Szőnyeg, függöny, ágyterítők félárban

1000 drb női felöltők u. m. kabátok, gallérok, köpenyegek

ezelőtt 9. 12. 16. 20. 30 frt

most 1. 2. 3. 5. 8 frt

Bélésneműek diszek minden elfogadható árban

Férfi és női fehérneműek kiárusítása

193-2-10

• m i n d e n á r b a n. •

Kalotaszegi mintázott és sima vásznak 11. 14. 18. 24 kr.